

ВПЛИВ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПОКОЛІННЯ Z НА СУЧАСНУ ПРОФЕСІЙНУ ОРІЄНТАЦІЮ

(Попова А. С., канд. пед. н.)
БДПУ, м. Бердянськ, Україна

Одне з актуальних завдань вдосконалення профорієнтаційної роботи у школі – знання особливостей сучасних школярів, а також врахування актуальних тенденцій, спрямованих на діджиталізацію та інформатизацію суспільства.

Статистичні дані свідчать, що 60 % молодих спеціалістів після закінчення закладів вищої освіти не працюють за спеціальністю. Дослідження Державного комітету статистики за 2019 рік свідчать, що один із найвищих показників безробіття – 28, 1 % спостерігається у молоді, віком до 25 років, тобто осіб, які закінчили будь-який заклад освіти. Після випуску з університетів 44% випускників ЗВО працюють не за фахом, 29% працюють за фахом, лише частково пов'язаним з отриманою спеціальністю, і лише 36% працюють за спеціальністю [2].

До причин, що провокують таку проблемну ситуацію належать: відсутність бажання пов'язувати своє життя із отриманою професією через певні об'єктивні фактори; неможливість реалізувати професійний і творчий потенціал через відсутність навичок форсайту; наявність конфлікту між «Я-реальним» та «Я-ідеальним» (нереалістичні вимоги та неймовірні амбіції, сформовані стереотипами про ідеальний образ «розкішного життя» і «престижні професії»); відсутність пропозицій і вакансій певної професії на ринку праці.

Основною передпричиною таких неякісних показників є неефективна та несучасна система професійної орієнтації, яка не враховує особливості школярів ХХІ століття, що призводить до помилок при виборі професії та збільшення часу на професійне самовизначення.

Згідно з думкою Б. Федоришина, профорієнтація у контексті діяльності соціального педагога має розглядатися як науково-практична система підготовки особистості до самостійного та усвідомленого вибору професії. Основним об'єктом цієї системи є особистість майбутнього абітурієнта, яка має свої специфічні особливості зумовлені сучасними процесами, такими як глобалізація та інформатизація суспільства. Розглянемо особливості сучасних школярів детальніше.

Сучасна учнівська молодь відповідно до теорії поколінь, розробленої у 1991 році американськими дослідниками У. Штраусом й Н. Хоувом відноситься до покоління Z (Z-Generation), що народилися в 1998-2010 роках. Це перше покоління, яке не пам'ятає час без інтернету, смартфонів і соціальних мереж, тому представників покоління Z називають також «цифровими людьми» [3, 4]. Людям, які належать до цього покоління притаманні певні особливості, серед яких: залежність від цифрових технологій, перевага віддається онлайн-спілкуванню у віртуальному просторі; швидка адаптація до нових технологій і можливість навчатися майбутній професії онлайн; орієнтація на швидкість, а не на глибину і якість виконання завдання, що проявляється у бажанні бути успішними, не докладаючи значних зусиль до навчання; інноваційний тип ментальності, який

характеризується незалежністю від групи, нестабільністю, індивідуалізмом; бажання якомога раніше все спробувати і випробувати; труднощі у встановленні прямого контакту з людьми, заглибленість в себе – як захист від проблем сучасного способу життя; слабка пам'ять, пов'язана із надлишком інформації і звичкою все фіксувати на різних пристроях; наявність кліпового мислення (можливість сприймати інформацію маленькими порціями та вміння тримати фокус не довше 8 секунд), особливостями якого є переважання візуального сприйняття, проблеми зі сприйняттям тривалої лінійної послідовності і однорідної інформації; сприймання світу не як загрози, а як поля для експериментів, чого очікують від навчання, і майбутньої професії.

Отже, перераховані особливості мають визначати основний вектор для зміни підходів у системі профорієнтаційної роботи. Оскільки представники покоління Z живуть у світі, де можливості не мають кордонів, а час дуже обмежений.

ЛІТЕРАТУРА

1. Основні показники ринку праці (річні дані) / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Howe N., Strauss W. Millennials rising: the next great generation [Electronic resource]. – Vintage Books, 2000. – Available from: <http://books.google.ru/books?id=vmNkJ9oYc2IC>
3. Straus W., Howe N. Generations : the history of America's future. 1584 to 2069. New York : Perennial, 1991. – 544 p.